

[Openen van een poststuk]

Artikel 273a. De persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer die een aan zodanige instelling toevertrouwde brief, gesloten stuk of pakket opzettelijk en wederrechtelijk opent, daarvan inzage neemt of de inhoud aan een ander bekendmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

1. Algemeen. In dit artikel is schending van het briefgeheim strafbaar gesteld. Deze delictomschrijving was voorheen strafbaar gesteld als ambtsmisdrijf in art. 372. Aangezien het postwezen inmiddels evenwel grotendeels is geprivatiseerd en daarin geen ambtenaren meer werkzaam zijn, is die bepaling bij Wet van 1 juni 2006, Stb. 300 (i.w.tr. op 1 september 2006; Wet computercriminaliteit II) overgeheveld naar deze titel inzake het schenden van geheimen. Het nieuwe art. 273a, waarin niet meer gesproken wordt over 'De ambtenaar van of de persoon...' maar slechts nog over 'De persoon...' vervangt dus het ambtsdelict van art. 372, dat is vervallen. *Wetsgeschiedenis.* Als vervolg op de Wet computercriminaliteit (Stb. 1993, 33) is bij de Wet computercriminaliteit II, Stb. 2006, 300 een 'overhevelingsoperatie' uitgevoerd betreffende de strafbepalingen inzake schending van het communicatiegeheim. De nieuwe art. 273a, 273b, 273c en 273d zijn vrijwel geheel gelijklopend met de art. 372, 373, 374 respectievelijk 375, maar zijn niet langer ambtsdelict. Het wetsvoorstel is tijdens de parlementaire behandeling nog ingrijpend gewijzigd ter implementatie van het op 23 november 2001 tot stand gekomen verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken (Trb. 2002, 18; kortweg aangeduid als het Cybercrime Verdrag). Bij die gelegenheid is op advies van het College Bescherming Persoonsgegevens de reikwijdte van de strafbaarstelling van schending van het telefoongeheim verruimd naar de niet-openbare telecommunicatienetwerken en -diensten door in art. 273d (nieuw) Sr een tweede lid op te nemen (Kamerstukken II 2004/05, 26 671, nr. 7). Zie hierover nader aant. 10c bij art. 273d. *Geen ambtsdelicten meer.* Het belangrijkste punt van verschil tussen de nieuwe art. 273a-273e en de art. 372-375 (oud) is, dat het bestanddeel 'ambtenaar' is weggevalen; deze zijn daarmee geen ambtsdelicten meer. Dit heeft tot gevolg dat art. 29, over de ontzetting van bepaalde rechten, niet meer van toepassing is. Volgens de MvT blijft de rechtspraak op de art. 372 t/m 375 relevant voor de nieuwe artikelen (Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr. 3, p. 47). Vanwege de liberalisering van de telecommunicatiemarkt en de liberalisering van de postmarkt heeft de wetgever ervoor gekozen om het bestanddeel 'ambtenaar' te schrappen (Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr. 3, p. 39). Volgens de MvT was deze overheveling gewenst om redenen van wetssystematiek, omdat plaatsing in titel XVII van Boek 2 goed aangeeft dat het accent is komen te liggen op de schending van het communicatiegeheim door personen die gelet op hun functie een bijzondere verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van de bescherming van geheimen (Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr. 3, p. 39 en p. 47). *Inwerkingtreding huidige wettekst.* De delictomschrijving van art. 372 (oud) is inhoudelijk gewijzigd bij Wet van 26 oktober 1988, Stb. 521 (i.w.tr. op 1 januari 1989). Bij Wet van 22 december 2005, Stb. 2006, 11 (Wet herijking strafmaxima; i.w. tr. op 1 februari 2006) is de maximumgeldboete verhoogd. Het huidige art. 273a is ingevoegd bij Wet van 1 juni 2006, Stb. 300 (i.w.tr. op 1 september 2006; Wet computercriminaliteit II). *Nummering.* Als gevolg van de invoeging van de art. 273a-273e is art. 273a (oud) inzake mensensmokkel (ingevogd bij Wet van 9 december 2004, Stb. 645, i.w.tr. op 1 januari 2005) vernummerd tot 273f Sr. *Literatuur.* Zie over de geschiedenis van de (grond)wettelijke bescherming

van het briefgeheim en de samenhang met de bescherming van modernere varianten van communicatie uitvoerig E. Dommering e.a., Informatierecht 2000, hfdst. 4.

2. Kwalificatie. De kwalificatie voor dit misdrijf luidt bijvoorbeeld: 'Als persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer een aan zodanige instelling toevertrouwde brief opzettelijk en wederrechtelijk openen' of 'Als persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer opzettelijk en wederrechtelijk inzage nemen van een aan zodanige instelling toevertrouwde brief' of 'Als persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer opzettelijk en wederrechtelijk de inhoud van een aan zodanige instelling toevertrouwde brief aan een ander bekendmaken'.

3. Strafbedreiging/transactie. **a) Hoofdstraffen.** Gevangenisstraf van maximaal een jaar en zes maanden en/of een geldboete van ten hoogste € 16 750. *Verhoogd strafmaximum.* De maximumgeldboete geldt voor feiten gepleegd op of na 1 februari 2006, op grond van de Wet herijking strafmaxima (Stb. 2006, 11). Dit bedrag wordt eens per twee jaar geïndexeerd (art. 23 lid 9). Voor feiten gepleegd vóór 1 februari 2006 geldt het voormalige maximum van € 11 250. **b) Bijkomende straffen.** Verbeurdverklaring is mogelijk (art. 33). Aangezien dit artikel in tegenstelling tot art. 372 (oud) geen ambtsdelict meer is, is art. 29 niet van toepassing. **c) Transactie.** Ingevolge art. 74 kan het OM een transactie aanbieden. *Komend recht.* Nu de Wet OM-afdoening (zie Kamerstukken 29 849) op 4 juli 2006 door de Eerste Kamer is aangenomen, zal de bevoegdheid tot transactie op korte termijn worden vervangen door de bevoegdheid tot het opleggen van een strafbeschikking door het OM. De inwerkingtreding zal gefaseerd plaatsvinden en vermoedelijk starten per 1 maart 2007. De transactiebevoegdheid zal op termijn komen te vervallen. Zie nader het commentaar bij art. 74-74c in deze uitgave en bij art. 257a-257h in T&C Sv.

4. Voorlopige hechtenis. Verdinking van dit delict is geen geval waarin voorlopige hechtenis kan worden toegepast, behoudens het geval waarin niet vastgesteld kan worden dat verdachte een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft (art. 67 lid 2 Sv).

5. Beschermd belang/strekking. Om de privacy te beschermen, tracht dit artikel het postgeheim te beveiligen tegen handelingen van medewerkers van postvervoerders. Tevens wordt het algemene vertrouwen in de goede werking van transportdiensten beschermd.

6. Normadressaat. Bij de privatisering van de PTT (Wet van 26 oktober 1988, Stb. 521) werd de voorloper van het onderhavige artikel, art. 372 (oud), verruimd in die zin dat naast de ambtenaar van een openbare instelling van vervoer (voorheen slechts de PTT) ook de persoon werd genoemd die bij zo'n instelling werkzaam is. Thans is geïndexeerd iedere persoon werkzaam bij een openbare vervoersdienst.

7. Specialiteit. Dit artikel is een logische specialis (art. 55 lid 2) ten opzichte van de algemene bepaling over de geheimhoudingsplicht (art. 272).

8. Schuldverband/wederrechtelijkheid. De formule 'opzettelijk én wederrechtelijk' geeft aan dat de dader geen kennis hoeft te hebben van de wederrechtelijkheid om met opzet te handelen.

9. Overige bestanddelen. **a) Toevertrouwd stuk.** Bedoeld is een stuk dat is toevertrouwd aan de post als zodanig, niet aan de dader persoonlijk. Vanwege de aard van de verzending vallen briefkaarten en andere niet-gesloten stukken niet onder deze bepaling. **b) Inzage nemen.** Het briefgeheim kan ook worden geschonden zonder de envelop te openen (de inhoud kan bijv. worden ingezien met behulp van technische

kunstgrepen). **c) Bekendmaken.** Het artikel spreekt van 'bekendmaken': de postmedewerker kan een ander óf de inhoud van de brief mededelen óf het stuk laten lezen.

10. Strafprocesueel aspect. Indien men aan bewijsmateriaal komt door dit artikel te schenden, geldt een dergelijk bewijsmiddel als onrechtmatig verkregen. Zie voor de mogelijke consequenties art. 359a Sv.

[Verduistering gepleegd door postfunctionaris]

Artikel 273b. — 1. De persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer die een aan zodanige instelling toevertrouwde brief, briefkaart, stuk of pakket opzettelijk aan een ander dan de rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt, zich toe-eigent, of de inhoud wijzigt of enig daarin gesloten voorwerp zich toe-eigent, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

— 2. Indien zodanig stuk of voorwerp geldswaarde heeft, wordt de toe-eigening gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.

1. Algemeen/wetsgeschiedenis. Dit artikel is in de plaats gekomen van art. 373 (oud) bij de Wet computercriminaliteit II. Zie voor de wetsgeschiedenis nader aant. 1 bij art. 273a. Hoewel het begrip 'zich toe-eigenen' hetzelfde betekent als in art. 321 Sr (HR 20 juni 1944, NJ 1944, 589), is er ook een belangrijk verschil met de 'gewone' verduistering. Het feit immers dat de dader de stukken onder zich heeft — inherent aan de verduistering — is hier irrelevant: omdat de stukken worden toevertrouwd aan de (post)vervoerder als zodanig, is het onverschillig of de betreffende functionaris in het bijzonder was belast met de zorg voor het stuk en het om die reden onder zich had. *Inwerkingtreding huidige wettekst.* De delictomschrijving van art. 373 (oud) is inhoudelijk gewijzigd bij Wet van 26 oktober 1988, Stb. 521 (i.w.tr. op 1 januari 1989). Bij Wet van 22 december 2005, Stb. 2006, 11 (Wet herijking strafmaxima; i.w.tr. op 1 februari 2006) is de maximumgeldboete verhoogd. Het huidige art. 273b is ingevoegd bij Wet van 1 juni 2006, Stb. 300 (i.w.tr. op 1 september 2006; Wet computercriminaliteit II).

2. Kwalificatie. De kwalificatie voor het misdrijf van lid 1 luidt: 'Als persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer een aan die instelling toevertrouwde brief/briefkaart/stuk/pakket opzettelijk aan een ander afgeven/vernietigen/wegmaken/zich toe-eigenen' of 'Als persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer van een aan die instelling toevertrouwde brief/briefkaart/stuk/pakket opzettelijk de inhoud wijzigen' of '... opzettelijk een in een aan die instelling toevertrouwde brief/briefkaart/stuk/pakket gesloten voorwerp zich toe-eigenen'. Als kwalificatie voor lid 2 wordt aan de bovengemelde zinsnede toegevoegd: 'terwijl dat stuk/voorwerp geldswaarde heeft'.

3. Strafbedreiging/transactie. a) Hoofdstraffen. Op het feit van lid 1 staat gevangenisstraf van maximaal vier jaren en/of een geldboete van ten hoogste € 16 750. Ingevolge lid 2 kan de gevangenisstraf worden verhoogd tot maximaal zes jaren als een stuk of voorwerp met geldswaarde wordt toegeëigend (wissels, cheques etc.). Voor beide leden is de geldboete evenwel dezelfde: ten hoogste € 16 750. *Verhoogd strafmaximum.* De maximumgeldboete geldt voor feiten gepleegd op of na 1 februari 2006, op grond van de Wet herijking strafmaxima (Stb. 2006, 11). Dit bedrag wordt eens per twee jaar geïndexeerd (art. 23 lid 9). Voor feiten gepleegd vóór 1 februari 2006 geldt het voormalige maximum van € 11 250. **b) Bijkomende straffen.** Verbeurdverklaring is

mogelijk (art. 33). Aangezien dit artikel in tegenstelling tot art. 373 (oud) geen ambtsdelict meer is, is art. 29 niet van toepassing. Ook de toepasselijkheid van art. 380 lid 2 in geval van veroordeling ter zake van lid 2 is komen te vervallen. **c) Transactie.** Ingevolge art. 74 kan het OM in beide gevallen transactie aanbieden. *Komend recht.* Nu de Wet OM-afdoening (zie Kamerstukken 29 849) op 4 juli 2006 door de Eerste Kamer is aangenomen, zal de bevoegdheid tot transactie op korte termijn worden vervangen door de bevoegdheid tot het opleggen van een strafbeschikking door het OM. De inwerking-treding zal gefaseerd plaatsvinden en vermoedelijk starten per 1 maart 2007. De transactiebevoegdheid zal op termijn komen te vervallen. Zie nader het commentaar bij art. 74-74c in deze uitgave en bij art. 257a-257h in T&C Sv.

4. Voorlopige hechtenis. Verdenking van deze delicten is een geval waarin voorlopige hechtenis kan worden toegepast: art. 67 lid 1, a Sv.

5. Beschermd belang/strekking. Beschermd wordt het postgeheim, het eigendomsrecht alsmede het algemene vertrouwen in de goede werking van transportdiensten. Dat laatste betekent overigens niet dat dit artikel uitsluitend toepasselijk is op brieven die van het publiek afkomstig zijn: het artikel geldt ook wanneer een postdirecteur een brief post om een ambtenaar op de proef te stellen en de ambtenaar vervolgens de brief ontvreemdt (HR 16 mei 1927, NJ 1927, p. 920).

6. Normadressaat. Bij de privatisering van de PTT (Wet van 26 oktober 1988, Stb. 521) werd de voorloper van het onderhavige artikel, art. 373 (oud), verruimd in die zin dat naast de ambtenaar van een openbare instelling van vervoer (voorheen slechts de PTT) ook de persoon werd genoemd die bij zo'n instelling werkzaam is. Thans is geadresseerde iedere persoon werkzaam bij een openbaarvervoersdienst.

7. Schuldverband/objectivering. Door de plaatsing van het woord 'opzettelijk' wordt geen kennis vereist omtrent de omstandigheid dat het stuk is toevertrouwd aan de post. Ook de omstandigheid dat het ingesloten voorwerp geldswaarde heeft (lid 2), is geheel geobjectiveerd.

8. Reikwijdte bepaling. De strafbaarheid op grond van dit artikel is beperkt. *Achterhouden.* Het simpelweg achterhouden van stukken valt niet onder dit artikel; aangezien achterhouden ook 'onttrekken aan bestemming' is, zal doorgaans art. 201 van toepassing zijn. *Plicht tot inzage geven.* Postfunctionarissen hebben soms de plicht aan justitie inzage te geven of de inhoud mede te delen van brieven en dergelijke die aan de post zijn toevertrouwd (bijv. ingevolge art. 114 Sv).

9. Samenloop. Het openen van een brief (art. 273a) en het daarna wijzigen van de inhoud ervan (dit artikel) levert geen voortgezette handeling op in de zin van art. 56 (HR 30 juni 1913; W 9519).

[Schending van telegraafgeheim]

Artikel 273c. De persoon belast met de dienst van een ten algemenen nutte gebezigde telegraafinrichting wordt gestraft:

a. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden of geldboete van de vierde categorie, indien hij de inhoud van een aan zodanige inrichting toevertrouwd bericht opzettelijk en wederrechtelijk aan een ander bekendmaakt of een telegram opzettelijk en wederrechtelijk opent, daarvan inzage neemt of de inhoud aan een ander bekendmaakt;

b. met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie, indien hij een aan zodanige inrichting toevertrouwd bericht of een telegram opzettelijk aan een ander dan de rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt, zich toe-eigent of de inhoud wijzigt.

1. Algemeen. Deze bepaling sluit aan bij de vormen van schending van het briefgeheim die zijn voorzien in de art. 273a en 273b. Het nieuwe art. 273c, waarin niet meer gesproken wordt over 'De ambtenaar van de telegrafie of enig ander persoon...' maar slechts nog over 'De persoon...' vervangt het ambtsdelict van art. 374, dat is komen te vervallen bij de Wet computercriminaliteit II. Voorts is in art. 273c het bestanddeel 'toezichthouder' uit art. 374 (oud) geschrapt. Zie hierover aant. 9b. Zie voor de wetsgeschiedenis van dit artikel nader aant. 1 bij art. 273a. *Inwerkingtreding huidige wettekst.* De delictomschrijving van art. 374 (oud) is inhoudelijk gewijzigd bij Wet van 26 oktober 1988, Stb. 521 (i.w.tr. op 1 januari 1989). Bij Wet van 22 december 2005, Stb. 2006, 11 (Wet herijking strafmaxima; i.w.tr. op 1 februari 2006) is de maximumgeldboete verhoogd. Het huidige art. 273c is ingevoegd bij Wet van 1 juni 2006, Stb. 300 (i.w.tr. op 1 september 2006; Wet computercriminaliteit II).

2. Kwalificatie. De kwalificatie voor deze misdrijven luidt voor onderdeel a: 'Als persoon belast met de dienst van een ten algemene nutte gebezigde telegraafinrichting de inhoud van een aan zodanige inrichting toevertrouwd bericht opzettelijk en wederrechtelijk aan een ander bekendmaken' of '...een telegram opzettelijk en wederrechtelijk openen' of '...opzettelijk en wederrechtelijk van een telegram inzage nemen' of '...opzettelijk en wederrechtelijk de inhoud van een telegram aan een ander bekendmaken'. Voor onderdeel b luidt de kwalificatie: 'Als persoon belast met de dienst van een ten algemene nutte gebezigde telegraafinrichting een aan zodanige inrichting toevertrouwd bericht/telegram opzettelijk aan een ander dan de rechthebbende afgeven/vernietigen/wegmaken/zich toe-eigenen' of '...van een aan zodanige inrichting toevertrouwd bericht/telegram opzettelijk de inhoud wijzigen'.

3. Strafbedreiging/transactie. a) Hoofdstraffen. Op het feit sub a staat een gevangenisstraf van maximaal een jaar en zes maanden; op dat sub b gevangenisstraf van maximaal vier jaren. In beide gevallen is de geldboete evenwel dezelfde: ten hoogste € 16.750. *Verhoogd strafmaximum.* De maximumgeldboete geldt voor feiten gepleegd op of na 1 februari 2006, op grond van de Wet herijking strafmaxima (Stb. 2006, 11). Dit bedrag wordt eens per twee jaar geïndexeerd (art. 23 lid 9). Voor feiten gepleegd vóór 1 februari 2006 geldt het voormalige maximum van € 11.250. **b) Bijkomende straffen.** Verbeurdverklaring is mogelijk (art. 33). Aangezien dit artikel in tegenstelling tot art. 374 (oud) geen ambtsdelict meer is, is art. 29 niet van toepassing. **c) Transactie.** Ingevolge art. 74 kan het OM in beide gevallen een transactie aanbieden. *Komend recht.* Nu de Wet OM-afdoening (zie Kamerstukken 29 849) op 4 juli 2006 door de Eerste Kamer is aangenomen, zal de bevoegdheid tot transactie op korte termijn worden vervangen door de bevoegdheid tot het opleggen van een strafbeschikking door het OM. De inwerkingtreding zal gefaseerd plaatsvinden en vermoedelijk starten per 1 maart 2007. De transactiebevoegdheid zal op termijn komen te vervallen. Zie nader het commentaar bij art. 74-74c in deze uitgave en bij art. 257a-257h in T&C Sv.

4. Voorlopige hechtenis. Verdenking van het delict sub a is geen geval waarin voorlopige hechtenis kan worden toegepast, behoudens het geval waarin niet vastgesteld kan worden dat verdachte een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft (art. 67

lid 2 Sv). Ex art. 67 lid 1, a Sv kan voorlopige hechtenis wel worden toegepast bij verdenking van het delict sub b.

5. Beschermd belang/strekking. Deze bepaling beschermt het geheim van telegrafische berichten en tevens de integriteit van het telegraafwezen.

6. Normadressaat. Deze bepaling richt zich tot alle personen in dienst van een telegraafinrichting; de delicten moeten gepleegd zijn in de uitoefening van hun dienst.

7. Specialiteit. Dit artikel is een logische specialis (art. 55 lid 2) ten opzichte van de algemene bepaling over de geheimhoudingsplicht (art. 272).

8. Schuldverband/wederrechtelijkheid. De formule 'opzettelijk én wederrechtelijk' geeft aan dat de dader geen kennis hoeft te hebben van de wederrechtelijkheid om met opzet te handelen.

9. Overige delictsbestanddelen. a) **Bericht/telegram.** Het woord 'bericht' duidt hier op de tekst die de afzender heeft verstrekt aan de telegraaffunctionaris, 'telegram' op het stuk dat na het overseinen moet worden afgegeven aan de geadresseerde. b) **Het wegvallen van het bestanddeel 'toezichthouder'.** In art. 273c is het bestanddeel 'toezichthouder' uit art. 374(oud) geschrapt. Volgens de Memorie van Toelichting moet men bij de 'toezichthouders' denken aan ambtenaren van het ministerie van Verkeer en van de OPTA (Onafhankelijke post- en telecommunicatieautoriteit). Het werd niet nodig geacht hen onder de werking van art. 273c (nieuw) te brengen, omdat het nu reeds bestaande art. 272 op hen van toepassing is (Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr. 3, p. 39).

[Schending telecommunicatiegeheim]

Artikel 273d. — 1. Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft de persoon werkzaam bij een aanbieder van een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst:

a. die opzettelijk en wederrechtelijk van gegevens kennisneemt die door tussenkomst van zodanig netwerk of zodanige dienst zijn opgeslagen, worden verwerkt of overgedragen en die niet voor hem zijn bestemd, zodanige gegevens voor zichzelf of een ander overneemt, aftapt of opneemt;

b. die de beschikking heeft over een voorwerp waaraan, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, een gegeven kan worden ontleend, dat door wederrechtelijk overnemen, aftappen of opnemen van zodanige gegevens is verkregen;

c. die opzettelijk en wederrechtelijk de inhoud van zodanige gegevens aan een ander bekendmaakt;

d. die opzettelijk en wederrechtelijk een voorwerp waaraan een gegeven omtrent de inhoud van zodanige gegevens kan worden ontleend, ter beschikking stelt van een ander.

— 2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de persoon werkzaam bij een aanbieder van een niet-openbaar telecommunicatienetwerk of een niet-openbare telecommunicatiedienst.

1. Algemeen. Art. 273d behelst een aftapverbod voor personen werkzaam bij een telecommunicatieaanbieder en is bij de Wet computercriminaliteit II voor wat betreft het eerste lid in de plaats gekomen van art. 374bis (oud), zoals laatstelijk gewijzigd bij

de Telecommunicatiewet (Stb. 1998, 610). Het tweede lid is in een later stadium van de parlementaire behandeling van het Wetsvoorstel computercriminaliteit II toegevoegd op advies van het College Bescherming Persoonsgegevens, teneinde de reikwijdte van de strafbaarstelling van schending van het telefoongeheim te verruimen naar de niet-openbare telecommunicatie-netwerken en -diensten (Kamerstukken II 2004/05, 26 671, nr. 7). Zie voor de wijziging als gevolg van de Wet computercriminaliteit II nader aant. 1 bij art. 273a. *Wetsgeschiedenis*. Art. 374bis (oud) werd geïntroduceerd bij Wet van 19 mei 1922, Stb. 313, en beperkte zich aanvankelijk tot wat thans in lid 1 sub 3° is vermeld. De Wet van 7 april 1971, Stb. 180, die enige strafbepalingen bevatte om de privacy te beschermen, breidde art. 374bis lid 1 (oud) uit tot hetgeen in het huidige art. 273d lid 1 is bepaald. De Wet van 23 december 1992, Stb. 1993, 33 (Wet computercriminaliteit I) — die de art. 139a-139e wijzigde wegens de voortschrijdende techniek (zie aldaar) — wijzigde ook de redactie van art. 374bis (oud), omdat de wetgever deze bepaling wilde laten aansluiten bij de art. 139c en 139e (Kamerstukken II 1989/90, 21 551, nr. 3, p. 25); zie over deze verhouding aant. 7. Vanwege de liberalisering van het telefoonverkeer voegde de Wet van 16 juni 1994, Stb. 628 na 'telecommunicatie-infrastructuur' toe: 'of van een telecommunicatie-inrichting die wordt aangewend voor dienstverlening aan het publiek'. De Wet van 19 oktober 1998, Stb. 610, verving de aangehaalde zinsneden door 'een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst'. Met deze wijziging werd overigens slechts beoogd de in dit artikel gebruikte terminologie te doen aansluiten bij die van de herziene Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Kamerstukken II 1996/97, 25 533, nr. 3): *Inwerkingtreding huidige wettekst*. De delictomschrijving van art. 374bis lid 1 (oud) is laatstelijk inhoudelijk gewijzigd bij Wet van 19 oktober 1998, Stb. 610 (i.w.tr. op 15 december 1998). Bij Wet van 22 december 2005, Stb. 2006, 11 (Wet herijking strafmaxima; i.w.tr. op 1 februari 2006) is de maximumgeldboete verhoogd. Het huidige art. 273d is ingevoegd bij Wet van 1 juni 2006, Stb. 300 (i.w.tr. op 1 september 2006; Wet computercriminaliteit II).

2. Kwalificatie. De kwalificatie voor deze misdrijven luidt als volgt: Als persoon werkzaam bij een aanbieder van een openbaar (lid 1)/niet-openbaar (lid 2) telecommunicatienetwerk/telecommunicatiedienst: a. opzettelijk en wederrechtelijk van door tussenkomst van zodanig netwerk/zodanige dienst opgeslagen/verwerkte/overgedragen gegevens kennisnemen/overnemen/aftappen/opnemen; b. de beschikking hebben over een voorwerp waaraan, naar hij weet/redelijkerwijs moet vermoeden, een gegeven kan worden ontleend, dat door wederrechtelijk overnemen/aftappen/opnemen van zodanige gegevens is verkregen; c. opzettelijk en wederrechtelijk de inhoud aan een ander bekendmaken van door tussenkomst van zodanig netwerk of zodanige dienst opgeslagen/verwerkte/overgedragen gegevens; d. opzettelijk en wederrechtelijk een voorwerp waaraan een gegeven omtrent de inhoud van door tussenkomst van zodanig netwerk of zodanige dienst opgeslagen/verwerkte/overgedragen gegevens kan worden ontleend, ter beschikking stellen van een ander.

3. Strafbedreiging/transactie. a) Hoofdstraffen. Voor alle delicten in dit artikel vervat geldt een gevangenisstraf van maximaal een jaar en zes maanden en/of een geldboete van ten hoogste € 16 750. *Verhoogd strafmaximum*. De maximumgeldboete geldt voor feiten gepleegd op of na 1 februari 2006, op grond van de Wet herijking strafmaxima (Stb. 2006, 11). Dit bedrag wordt eens per twee jaar geïndexeerd (art. 23 lid 9). Voor feiten gepleegd vóór 1 februari 2006 geldt het voormalige maximum van € 11 250. **b) Bijkomende straffen.** Verbeurdverklaring is mogelijk (art. 33). Aangezien dit artikel in tegenstelling tot art. 374 bis lid 1 (oud) geen ambtsdelict meer is, is art. 29 niet van toepassing. **c) Transactie.** Ingevolge art. 74 kan het OM in alle gevallen een trans-

actie aanbieden. *Komend recht.* Nu de Wet OM-afdoening (zie Kamerstukken 29 849) op 4 juli 2006 door de Eerste Kamer is aangenomen, zal de bevoegdheid tot transactie op korte termijn worden vervangen door de bevoegdheid tot het opleggen van een strafbeschikking door het OM. De inwerkingtreding zal gefaseerd plaatsvinden en vermoedelijk starten per 1 maart 2007. De transactiebevoegdheid zal op termijn komen te vervallen. Zie nader het commentaar bij art. 74-74c in deze uitgave en bij art. 257a-257h in T&C Sv.

4. Voorlopige hechtenis. Verdenking van deze delicten is geen geval waarin voorlopige hechtenis kan worden toegepast, behoudens het geval waarin niet vastgesteld kan worden dat verdachte een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft (art. 67 lid 2 Sv).

5. Beschermd belang. Beschermd wordt de vertrouwelijkheid van communicatie via telecommunicatienetwerken en -diensten. Zie nader over de strekking van deze bepaling aant. 9.

6. Normadressaat. Iedere persoon werkzaam bij een aanbieder van een al dan niet openbaar telecommunicatienetwerk of telecommunicatiedienst is geadresseerde van dit artikel. Zie hierover ook aant. 10c.

7. Specialiteit. Deze strafbepaling staat in een specialiteitsrelatie tegenover zowel de art. 139a e.v. als de algemene bepaling omtrent de geheimhoudingsplicht (art. 272). *Verhouding tot 139a-139e.* Het belangrijkste verschil tussen de art. 139a-139e en 273d betreft de normgeadresseerde. Art. 139a voorziet in het afluisteren van telefoongesprekken door eenieder, terwijl het in art. 273d gaat om gedragingen door medewerkers van telecommunicatienetwerken en -diensten. De delictomschrijvingen vertonen evenwel vele overeenkomsten: Onderdeel a. correspondeert met art. 139c lid 1; b. met art. 139e, 1°; c. met art. 139e, 2°; en d. met art. 139e, 3°.

8. Schuldverband/wederrechtelijkheid. De formule 'opzettelijk én wederrechtelijk' geeft aan dat de dader geen kennis hoeft te hebben van de wederrechtelijkheid om met opzet te handelen.

9. Strekking van de bepaling/samenhang met het voornemen ook e-mail grondwettelijk te beschermen. Het doel van het nieuwe art. 273d is om naast het reeds lang beschermde telefoongeheim, ook de vertrouwelijkheid van moderne telecommunicatie, zoals e-mail, te beschermen. Deze vertrouwelijkheid is gerechtvaardigd niet alleen met betrekking tot gegevensuitwisseling en -opslag via openbare telecommunicatienetwerken en -diensten, maar ook — onder omstandigheden — via niet-openbare netwerken en diensten (Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr. 3, p. 32 resp. nr. 7, p. 18 en 37; zie hierover ook aant. 1 bij art. 273a). In dit verband kan worden gewezen op het voornemen van de regering e-mail ook grondwettelijk te beschermen door aanpassing van art. 13 Gw. Naar aanleiding van het advies van de staatscommissie Grondrechten in het digitale tijdperk (de Commissie Franken; Kamerstukken II 2000/01, 27 460, nr. 1) zijn hierover grondwetsvoorstellen voorbereid. Na negatief advies daarover van de Raad van State bereidt het kabinet nieuwe voorstellen voor (Kamerstukken I 2004/05, 29 800 VII C).

10. Overige delictsbestanddelen. a) **Gegevens.** Art. 273d beschermt niet alleen gegevens die in een computer zijn opgeslagen, maar ook 'stromende gegevens' (d.w.z. gegevens die in transport zijn). b) **Lid 1: verschillen met art. 374bis (oud) lid 1.** Hoewel art. 273d lid 1 vrijwel geheel overeenstemt met art. 374bis lid 1 (oud), zijn er

enkele punten van verschil. In de eerste plaats zijn de bestanddelen 'ambtenaar' en 'toezichthouder' geschrapt. In de tweede plaats is het in art. 374bis vervatte aftapverbod uitgebreid met het verbod voor een persoon werkzaam bij een openbaar telecommunicatienetwerk of een openbare telecommunicatiedienst om opzettelijk en wederrechtelijk kennis te nemen van niet voor hem bestemde gegevens die zijn opgeslagen in de computer van die aanbieder. Tevens wordt strafbaar gesteld om deze gegevens over te nemen. Volgens de Memorie van Toelichting zien deze uitbreidingen op gevallen waarin een telecommunicatieaanbieder zonder toestemming van de betrokkene kennis neemt van persoonlijke gegevens van klanten die op zijn computers zijn opgeslagen (bijvoorbeeld e-mail in een e-mailbox; Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr. 3, p. 47). Een derde punt van verschil met art. 374bis lid 1 (oud) is dat de term 'afluisteren' is geschrapt, omdat dit reeds onder de term 'kennismemen' valt. **c) Werkzaam bij een aanbieder.** De delictomschrijving richt zich op iedere persoon werkzaam bij een aanbieder van een al dan niet openbaar telecommunicatienetwerk of telecommunicatiedienst. Dit betreft voor wat betreft openbare aanbieders bijvoorbeeld werknemers van Internet Service Providers (Kamerstukken II 1998/99, 26 671, nr. 3, p. 32). Inbreuken op communicatie middels niet-openbare netwerken waren tot dusver veelal niet strafbaar indien deze worden gepleegd door de rechthebbende op het netwerk. De reikwijdte van het nieuwe art. 273d is in een later stadium van de parlementaire behandeling van het Wetsvoorstel computercriminaliteit II op advies van het College Bescherming Persoonsgegevens van schending van het telefoongeheim door medewerkers van openbare telecommunicatiediensten verruimd naar schending daarvan door medewerkers van niet-openbare telecommunicatienetwerken en -diensten. Volgens de nota van toelichting bij de desbetreffende nota van wijziging zullen bij de beoordeling van de vraag in hoeverre het handelen van de rechthebbende op het netwerk — veelal de werkgever — als wederrechtelijk moet worden beschouwd, c.q. onder welke omstandigheden de gegevens mede bestemd moeten worden geacht voor die rechthebbende, de voorwaarden in ogenschouw moeten worden genomen die door de aanbieder/werkgever aan het gebruik van het netwerk zijn gesteld. Controle van e-mail is op zichzelf niet verboden. De werkgever is bevoegd om op basis van zijn gezagsbevoegdheid voorwaarden te stellen aan het gebruik van e-mailfaciliteiten of bepaalde soorten gebruik te verbieden. De werkgever zal de doeleinden moeten bepalen waarvoor hij controle noodzakelijk acht. De maatregelen zullen in redelijke verhouding moeten staan tot de belangen van de werknemer. Dit geldt ook voor de controle op het internetgebruik door werknemers. De controle op e-mail en internetgebruik zal in beginsel moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de terzake gemaakte afspraken. Het kennismemen van gegevens door de werkgever zal in dat geval in beginsel niet als wederrechtelijk kunnen worden aangemerkt (Kamerstukken II 2004/05, 26 671, nr. 7, p. 38).

[Medeplichtigheid aan schending van brief-, telegraaf- en telefoongeheim]

Artikel 273e. Enig in de artikelen 273a tot en met 273d bedoeld persoon die opzettelijk toelaat dat een ander een der in deze artikelen vermelde feiten pleegt, of die ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met de straffen en naar de onderscheidingen in die bepalingen vastgesteld.

1. Algemeen. Dit artikel is in de plaats gekomen van art. 375 (oud) bij de Wet computercriminaliteit II. Zie voor de wetsgeschiedenis nader aant. 1 bij art. 273a. De in deze bepaling gebruikte formule 'als medeplichtige ter zijde staan' moet geïnterpreteerd worden als in art. 48. Het werkwoord 'toelaten' duidt op een vorm van commissie door

omissie: de functionaris die de stukken of gegevens onder zich heeft, moet instaan voor geheimhouding daarvan. De wetgever wilde de omschreven feiten onttrekken aan de gewone regels van de medeplichtigheid (MvT, Smidt III, p. 91): het toelaten en de medeplichtigheid worden gestraft als een zelfstandig misdrijf, waarbij niet van belang is of de 'hoofddader' strafbaar is wegens het feit dat hij begaan heeft. *Inwerkingtreding huidige wettekst*. De delictomschrijving van art. 375 (oud) is laatstelijk inhoudelijk gewijzigd bij Wet van 26 oktober 1988, Stb. 521 (i.w.tr. op 1 januari 1989). Bij Wet van 22 december 2005, Stb. 2006, 11 (Wet herijking strafmaxima; i.w.tr. op 1 februari 2006) zijn de maximum geldboetes voor de delicten waarnaar het artikel verwijst, verhoogd. Het huidige art. 273e is ingevoegd bij Wet van 1 juni 2006, Stb. 300 (i.w.tr. op 1 september 2006; Wet computercriminaliteit II).

2. Kwalificatie. 'Als persoon werkzaam bij enige openbare instelling van vervoer' (in geval van art. 273a en 273b) of 'als persoon belast met de dienst van een ten algemene nutte gebezigde telegraafinrichting' (in geval van art. 273c) of 'als persoon werkzaam bij een aanbieder van een openbaar/niet-openbaar telecommunicatienetwerk/telecommunicatiedienst' (art. 273d) 'opzettelijk toelaten dat een ander een der in art. 273a-273d vermelde feiten pleegt' dan wel 'een ander bij het plegen van een der in art. 273a-273d vermelde feiten als medeplichtige terzijde staan'.

3. Strafbedreiging/transactie/voorlopige hechtenis. Tegen dit feit is dezelfde straf bedreigd als tegen het grondfeit; de hoogte daarvan — en daarmee de toelaatbaarheid van voorlopige hechtenis — hangt ervan af onder welk van de art. 273a-273d het grondfeit valt.

4. Beschermd belang/strekking. In het kader van de bescherming van de privacy tracht dit artikel het telecommunicatiegeheim te beveiligen tegen handelingen en omissies van functionarissen van de in de art. 273a-273d genoemde instellingen. Tevens wordt het algemeen vertrouwen in de integriteit van die instellingen beschermd.

5. Normadressaat. Geadresseerde is iedere persoon werkzaam bij een der in de art. 273a-273d genoemde instellingen.

6. Specialiteit. Ten opzichte van de algemene bepaling over de geheimhoudingsplicht (art. 272) is dit artikel een systematische specialis.

7. Schuldverband. Voor beide vormen van dit misdrijf volstaat voorwaardelijk opzet.